

Memòria justificativa del Projecte de Llei de creació del sistema de validació dels aprenentatges basats en l'experiència

ÍNDEX

1. Consideracions generals
2. Projecte de Llei de creació del sistema de validació dels aprenentatges basats en l'experiència
3. Valoració en relació amb la perspectiva de gènere

1. Consideracions generals

De conformitat amb l'article 92 del Reglament del Consell General, es presenta la memòria justificativa del Projecte de Llei sobre la creació d'un sistema de validació dels aprenentatges basats en l'experiència (d'ara endavant, "Llei de la validació de l'experiència").

El desenvolupament de les societats es fonamenta en bona part en l'educació i la formació dels seus ciutadans en les seves diferents manifestacions. L'educació i els mitjans pels quals es posa a disposició de la ciutadania constitueixen una eina de transmissió de coneixements, de valors, de tradicions i de cultura. En definitiva, l'educació és una eina de transformació social que impacta sobre cada individu, així com sobre el conjunt de la ciutadania.

L'educació es considera, doncs, un dels eixos clau de qualsevol Estat. En el cas particular d'Andorra, concretament en l'article 20 de la Constitució, es reconeix el dret a l'educació de tots els ciutadans, la qual els orienta envers el desenvolupament ple de la personalitat i la dignitat, amb el degut respecte a la llibertat i als drets fonamentals.

L'educació és, per tant, alguna cosa més que el procés pel qual la societat transmet, de manera deliberada, organitzada i sistemàtica, els coneixements acumulats, les competències i els valors propis a les noves generacions. També és educació la que dispensa la família i la que s'obté de les experiències personals en àmbits diversos i, per tant, té lloc al llarg de la vida i impacta en general a tot ciutadà. Aquest concepte de formació al llarg de la vida, també anomenat formació permanent, implica la concepció d'un nou univers educatiu més enllà dels circuits acadèmics proposats per l'escola o la universitat, i configura múltiples itineraris formatius oberts que prevegin les diferents oportunitats que aporten la formació formal, la informal i la no formal.

La Recomanació de la UNESCO sobre l'aprenentatge i l'educació dels adults (2015) emfatitza el concepte d'aprenentatge al llarg de la vida amb l'objectiu de garantir que tota persona adulta pugui participar en la societat i en el món del treball. Aquesta recomanació s'articula a l'entorn de tres àmbits, que són l'alfabetització i el desenvolupament d'habilitats bàsiques, la formació continuada i el desenvolupament professional i la participació activa en una àmplia gamma de temàtiques socials.

En aquesta lògica, inclusiva i universal, s'emmarquen els mecanismes i les polítiques de validació de l'experiència i de reconeixement de competències, impulsades també per organismes supranacionals com l'OCDE, la UNESCO o la Comissió Europea i que, més enllà de l'educació formal, posen en relleu la importància dels dispositius d'aprenentatge no formal i informal. Aquests dispositius amplien el dret a l'educació i representen una nova via per concretar noves polítiques igualitàries, no excloents davant les qualificacions i davant l'ocupació. Així mateix, donada la contínua expansió del coneixement i les freqüents innovacions tecnològiques, així com els nivells d'exigència professional, cada vegada més elevats, es fan necessaris sistemes de formació permanent orientats al creixement del capital humà, un concepte definit com el coneixement que els individus adquireixen durant la seva vida i la utilització d'aquest coneixement per produir béns, serveis i idees o per construir més coneixement.

Els principals beneficiaris d'aquestes polítiques són els adults sense titulació reglada o amb titulacions d'un nivell de qualificació bàsic adquirides en el passat. També s'adrecen a les persones que han adquirit la capacitació professional a partir de l'experiència laboral o bé als joves que han deixat els estudis en alguna etapa inicial d'un procés que podia haver estat més ampli, i que ara tenen dificultats per trobar el seu encaix professional.

Cal dir, però, que des de l'any 2007, amb l'aprovació del Decret de modificació del Decret de creació del diploma d'ensenyament professional, s'amplien les vies d'obtenció del diploma establint un sistema de reconeixement i validació dels aprenentatges adquirits per l'experiència professional (d'ara endavant, "REVEP"), en complement de la via d'obtenció del diploma per als candidats presencials o per als candidats lliures. L'any 2012 es va publicar el Decret de creació del diploma de batxillerat professional, que estableix com a vies d'obtenció del diploma la via del REVEP, la via dels candidats lliures i la via dels aprenents del centre de formació professional. El capítol tres d'aquest mateix Decret defineix el procés de reconeixement i la validació de l'experiència professional com la via d'obtenció del diploma de batxillerat professional que valida les competències d'una persona adquirides durant l'experiència professional en l'àmbit del diploma al qual aspira. Les competències professionals que s'han de validar es recullen en el programa de formació de cada titulació, que es publica en el decret de creació i de regulació de cada diploma.

Tant en el cas del diploma d'ensenyament professional (DEP) com en el del diploma de batxillerat professional (BP), el procés de reconeixement i validació de l'experiència professional s'articula en tres fases diferenciades, que comencen amb un procés d'informació i orientació i segueixen amb la proposta als candidats d'una fase d'acompanyament abans del procés d'avaluació final.

Passats uns anys de l'aplicació del REVEP com a via d'obtenció dels títols de batxillerat professional i el diploma d'ensenyament professional, s'obre una nova reflexió que condueix a valorar la possibilitat de crear un sistema més ampli que no es limiti a l'ensenyament professional, sinó que faci referència al conjunt de qualificacions oficials.

En aquest sentit, les reflexions i els treballs tècnics duts a terme en el marc del Projecte de Llei de creació del Marc andorrà de qualificacions permeten establir els referents per classificar les qualificacions que s'emeten a Andorra. La concreció d'aquests referents, per cadascuna les qualificacions que es recullen en el repertori nacional de qualificacions, aporta a les entitats certificadores uns elements essencials que els permet acreditar amb garanties de qualitat. Aquests mateixos referents constitueixen uns elements claus per determinar de manera realista i rigorosa, les possibles vies d'obtenció d'aquestes qualificacions i especialment a l'hora de definir la via de validació dels aprenentatges basats en l'experiència.

Així doncs, aquest model de validació dels aprenentatges basats en l'experiència pretén ampliar les oportunitats a la ciutadania de seguir formant-se al llarg de la vida i, en definitiva, ampliar el capital humà de la nostra societat, aportant valor als aprenentatges adquirits en contextos diversos, ja siguin formals, no formals o informals. El model definit en aquest Projecte de Llei també es fonamenta en mesures de transparència i garantia de qualitat que es basen en el Marc andorrà de qualificacions ordenat, fiable, alineat amb les exigències de l'àmbit acadèmic i professional, així com amb els estàndards de qualificacions internacionals.

2. Projecte de Llei de creació del sistema de validació dels aprenentatges basats en l'experiència

El Projecte de Llei de creació del sistema de validació dels aprenentatges basats en l'experiència s'estructura en setze articles, dos disposicions transitòries i dos disposicions finals.

L'objecte d'aquest Projecte de Llei és crear el sistema de validació dels aprenentatges basats en l'experiència (d'ara endavant, "VAE") com una via d'obtenció de les qualificacions oficials tenint en compte els coneixements, les habilitats i les competències que una persona ha adquirit i desenvolupat al llarg de la seva vida en contextos formals, informals i no formals.

Els articles 1 i 2 d'aquest Projecte de Llei estableixen que el procés de la VAE s'aplica a les qualificacions que formen part del repertori nacional de qualificacions i que poden acreditar una qualificació de forma parcial o completa. Igualment, es recorda que la qualificació obtinguda per la via de la VAE dona els mateixos drets i deures que la mateixa qualificació obtinguda per la via de l'educació formal.

L'article 4 proposa definicions dels conceptes clau d'aquesta Llei per fer més comprensible la proposta.

L'article 5 especifica els requisits d'accés a la VAE, que, per una banda, fan referència a la necessitat de tenir la nacionalitat andorrana o bé la residència legal a Andorra, i alhora es dona la possibilitat a les persones no residents que desenvolupen una activitat professional a Andorra (transfronterers) de poder acollir-se a aquesta via d'obtenció de les qualificacions. En tots els casos, les persones que volen acollir-se a un procés de VAE han d'acreditar un mínim de

tres anys d'experiència professional en l'àmbit de la qualificació que pretenen obtenir.

De l'article 6 a l'article 12 de la Llei es fa referència a les tres fases del procés de validació dels aprenentatges basats en l'experiència, que són la fase d'orientació, la fase d'acompanyament i la fase d'avaluació. Per cadascuna d'aquestes fases es fa referència a les entitats encarregades d'atendre els candidats i de desenvolupar les tasques pròpies de cada fase. L'article 7 estableix que el Govern posa a disposició dels ciutadans els serveis necessaris per a la fase d'orientació. En canvi, en la fase d'acompanyament, són les entitats certificadores les que han de guiar els candidats. Finalment, els articles 10, 11 i 12 fan referència a la fase d'avaluació, al jurat qualificador i a l'emissió del títol. En aquesta fase, el ministeri encarregat de l'educació s'ocupa de les convocatòries i gestiona les resolucions del tribunal qualificador.

Els darrers articles de la Llei estableixen la taxa de drets d'avaluació i la quota tributària corresponent que s'haurà de fer efectiva en el moment de la formalització de la sol·licitud de la VAE.

Finalment, la disposició transitòria primera estableix, per les persones que a l'entrada en vigor de la Llei tenen iniciat un procés de REVEP, el termini de 2 anys per finalitzar el procés en les condicions actuals. En el mateix sentit, la disposició transitòria segona deixa el mateix termini de temps per tal que el procés REVEP per a l'obtenció dels certificats del sector de la formació professional s'adapti al que estableix aquesta Llei.

La disposició final primera encomana al Govern el desplegament reglamentari de la norma i la disposició final tercera i última estableix la data d'entrada en vigor de la Llei.

3. Valoració en relació amb la perspectiva de gènere

La perspectiva de gènere és un dels principis d'actuació que la Llei 6/2014 estableix per a l'àmbit dels serveis socials i socio-sanitaris, que determina que tots els programes, els protocols i les actuacions dels serveis socials i socio-sanitaris han de tenir en compte i integrar les qüestions de gènere, que inclouen activitats específiques en l'àmbit de la igualtat i l'acció positiva davant de posicions de desavantatge.

A més, l'article 5 de la Llei 13/2019 estableix que el dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació inspira, amb caràcter transversal, l'actuació de tots els poders públics. Les administracions públiques l'han d'integrar en l'adopció i l'execució de totes les disposicions normatives i les polítiques públiques. En particular, els poders públics i les administracions públiques han d'integrar el principi d'igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes en totes les seves actuacions i en l'adopció i l'execució de les disposicions normatives i les polítiques públiques.

La igualtat de gènere constitueix un dels Objectius de desenvolupament sostenible, l'ODS 5, que ha estat inclòs en el Pla estratègic per a la implementació dels Objectius de desenvolupament sostenible, aprovat

mitjançant un acord del Govern del 17 d'abril del 2019 com una eina transversal per a la consecució de tots els objectius de l'Agenda 2030.

Dit això, i un cop analitzat aquest Projecte de Llei, es pot concloure que té en compte de manera adequada la perspectiva de gènere.

Sant Julià de Lòria, 1 de desembre del 2021

Marie Pagès Bru
Directora del Departament d'Inspecció,
Qualitat Educativa i Recursos Humans